

Psi a týráni chovem

V příloze Lidových novin Relax vyšel 19. září 2020 pod názvem „**Utrpení, daň za roztomilost**“ článek zabývající se zdravotními problémy v chovu psů. Určitě je dobře, že se této problematice někdo věnuje, vhodné by ale bylo některá tvrzení uvedená v článku uvést na správnou míru. Dědičně podmíněná onemocnění typu dysplazie kyčelního nebo loketního kloubu se v chovu psů stejně jako onemocnění očí nebo jiné zdravotní problémy vyskytují. Vyskytovaly se i dříve, jen veterinární medicína nedisponovala možnostmi je prokazovat tak, jako to je dnes a neexistovala genetická vyšetření schopná prokázat, zda je pes z pohledu daného onemocnění a dědičnosti zdravý, nemocný nebo zda je sám sice zdravý, ale vloh pro onemocnění může přenášet na své potomstvo.

Dědičně podmíněné choroby jsou středem zájmu kynologických organizací zastřešujících chov psů s průkazem původu, lidově řečeno rodokmenem, i jednotlivých chovatelů. Zabývají se tím mezinárodně i národně platné kynologické organizace a jejich předpisy. Např. mezinárodní kynologická organizace Federation Cynologique Internationale (FCI) jasně říká že: „že chov smí být realizován s čistokrevnými psy, kteří mají správnou povahu a jsou zdraví z pohledu funkčního i dědičního“. Českou republiku zastupuje v FCI Českomoravská kynologická unie (ČMKU), která zdravím psů se samozřejmě také zabývá.

Chov psů s průkazem původu je realizován prostřednictvím chovatelských klubů. Každé plemeno má své tak zvané podmínky pro zařazení do chovu, které přesně specifikují, co má pes, jehož potomstvo může mít průkaz původu, splňovat. Součástí těchto podmínek jsou požadavky na exteriér psa, jeho povahu a ve většině případů i zdraví. Ze 152 klubů ČMKU se jich dědičně podmíněnými chorobami zabývá 113. Vzhledem k tomu, že se velmi často jedná o kluby více plemenné, jsou počty vyšetřovaných plemen daleko vyšší. Podmínky pro zařazení do chovu u některých plemen požadavky na zdraví neobsahují z toho prostého důvodu, že se plemeno s dědičně podmíněnými chorobami nepotýká.

Posuzování na výstavách je vázáno přísnými předpisy. Základní normou je standard plemene a velmi důležitý je Základní předpis pro rozhodčí FCI, který se zdravotní otázkou psů detailně zabývá. Extrémně vyvinuté exteriérové znaky, které mohou ovlivnit zdraví a pohodu psa, jsou na výstavách přísně penalizovány. Např. pes krátkolebého plemene s dýchacími problémy nemůže získat slušné ocenění ani titul šampiona a neprojde ani bonitací, která bývá jednou z podmínek pro zařazení do chovu.

Velký problém spočívá v tom, že když pes nebo fenka zdravotní požadavky nesplňují, jejich majitelé si to odmítají přiznat. Štěňata na postižených psech stejně odchovávají a následně je nabízejí jako tak zvané „čistokrevná ale bez průkazu původu“. Běžný laik ani veterinář ve své ordinaci nezkoumají, zda se u daného jedince jedná o psa s průkazem původu nebo bez něj. Vidí exteriérové znaky plemene, vidí zdravotní problémy a následuje odsouzení chovatelů psů s průkazem původu. Leckdy se pak objevují články napsané asi v dobré vůli, ale se zcela mylnými závěry. Ve výše uvedeném článku byla např. řeč o výstavách a postižených šampionech nebo o border teriérech rodičích se s končetinami do „O“. Obávám se, že pisatel nemá s plemenem border teriér žádnou zkušenost, a že neví že je jedním z nejoblíbenějších plemen používaných při výkonu práva myslivosti, což by psi s „nemocnými křivými končetinami“ určitě nemohli zvládnout. Řeč byla i o plemeni shih-tzu, u kterého se problémy popisované u krátkolebých plemen vůbec nevyskytují.

Některé státy se snaží problematiku přehnaně vyvinutých exteriérových znaků vyřešit zákazem chovu nebo přesněji zákazem zápisů určitých plemen do plemenné knihy. Takové zákazy jsou líbivé a populistické, ale způsobí, že ozdravné programy probíhající v chovu psů s průkazem původu jsou přerušeny a postižení jedinci se v chovu bez průkazu původu dál vesele množí.

Je smutné potkávat nemocné psy, je smutné vědět, že existují fenky, u kterých veterináři opakovaně provádějí inseminace a císařské řezy a je smutné vědět, že termín „týráni chovem“ v

České republice stejně jako v jiných státech má opodstatnění v praxi. Chyby je ale třeba hledat tam, kde skutečně jsou. Nemocné psy odchovává člověk, pro kterého není důležité plemeno a jeho vývoj, ale ten, kdo hledá v chovu peníze. Podobné to je i u extrémně vyvinutých exteriérových znaků. Tam je možné hledat vinu i u těch, kdo takové zvíře chtějí vlastnit, a všichni asi víme, že takových lidí je dost. Stačí připomenout tolik medializovanou v reklamách využívanou čivavu s enormním podkusem, známou pod jménem Fofola.

MVDr. Lubomír Široký, předseda Českomoravské kynologické unie
Bc. Vladimíra Tichá, tisková mluvčí Českomoravské kynologické unie